

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. X. Quâ ratione olim procederetur, ubi Superiores Ecclesiastici suâ potestate perperam uti videbantur; quibusq[ue] gradibus perventum sit ad appellations ab abusu, ad cap. I. Fevreti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

C A P U T X.

Quaratione olim procederetur, ubi Superiores Ecclesiastici suâ potestate perperam uti videbantur; quibusq; gravibus perventum sit ad appellationes ab abusu. ad cap. 1. Fevreti.

1. **C**arolus Fevretus octo primis paragraphis capitinis multis probat adductis testimoniis, vocem, ^{abu-}sus, aptè usurpatam ad designandum pravum jurisdictionis usum; sed nulla est de hoc nomine quæstio: de modo tantum, quo abusum reparatio procurari dicitur, plurimum dolent, quicumque Ecclesiam amant: & multò tolerabiliores fuissent viæ illæ, quibus procedebatur olim, quasque ceu imperfæcta quædam appellationum ab abusu rudimenta fuisse afferit § 9.

2. Nam cùm loco cap. seq. citando appellationes ab abusu in rebus tantum gravibus interponendas esse notaverit, convenientius erat, ut recentiores Gallicani majorum suorum reverentiam erga sanctam Sedem imitantur, eam sequentur rationem, quam refert §. 10. ubi ait; in rebus magni momenti, si quid accidisset libertatibus, & immunitatibus Ecclesiasticis, vel Regis, & Coronæ juribus contrarium, solitos olim Praelatos, & Regni Optimates, comprobante, ac permittente Rege, congregari ad restituendas res in pristinum statum, ideoque delegari ad sanctam Sedem Illustres, ac magni meriti viros, qui sanctæ Sedi supplicant, ut quæ proponebantur, amplecteretur, & monitiones libenter audiret. Res gravioris ponderis, quas solas appellationibus ab abusu subjici debere fatetur, paucæ sunt; atque adeò non nisi rarissimè ad sanctam Sedem recurrentum foret. Si autem hodiè Tribunalia sæcularia hujusmodi causis, plusquam quibusvis aliis occupantur, hoc inde accedit, quia sine ullo delectu admittuntur appellationes tanquam ab abusu, sive levis sit materia, sive gravis, sive appareat abusus, sive secùs, sive de re spirituali agatur, sive de temporali, quibus ita se habentibus non mirum est, si in-

com-

commodum, imò impossibile videatur, toties sanctam Sedem adire.

3. Subjungit Fevreus Prælatos, & Optimates, dum optata à Summis Pontificibus consequi non potuissent, Regi suadere solitos, ut subditos ab oppressionibus tueretur: sed Ivo Episcopus Carnotensis, cuius autoritate nititur, non ita generatim loquitur. Consuluerat illum Episcopum Philippus Rex Franciæ circa inductionem tertii intra eundem annum Concilii ab Archiepiscopo Lugdunensi Vicario Apostolico destinatam. Respondet Ivo epist. 56. Rem verisimiliter non eventuram; si tamen, inquit, secus accideret, Apostolicæ institutioni, & Ecclesiasticae confuetudini fore contrariam: deinde verba subjungit à Fevreto relata; *Si quis vos (alii legunt eos) contra (alii legunt ultra) terminos à Patribus constitutos angariare voluerit, habito communī consilio, oppressionibus pro persona vestra resistite.* Quâ verò ratione resistendum esset non expressit, arbitratus nimirū convenientem illam fore, si communi cum Episcopis, Ecclesiasticae Dignitatis studiosis, consilio deliberaretur. Omnium autem convenientissima fuisset, ut à Vicario sanctæ Sedis ad sanctam Sedem appellaretur, ut dicetur infra. Quoniam autem alicujus Episcopi accusationem judicaturus dicebatur Legatus; monet idem Ivo non posse accusatum non se sistere judicio. Unde consequitur eo casu, atque adeò, si alia gravis causa postularet, à Legato plures convocari Concilium, aut sine Concilio judicari Episcopos à Legato; *Si autem aliquis pro culpis suis indulto sibi congruo spatio à Legatis Apostolicis vocatus fuerit, non potest subterfugere, quin ad diem sibi prescriptum occurrat, nisi eum legitima causa detineat.* Inutilem igitur tantum, & injustam, non autem necessariam convocationem excludendam censebat Ivo, & oppressionibus resistendum.

4. Paragraphis 10. & 11. congerit Fevreus exempla delegationum ad sanctam Sedem, tum à Francis, tum ab aliis factarum. Paragraphus 13. similia continet exempla, summorum Pontificum ad Principes litteras, Nuntios, querelarum articulos mittentium; quæ agendi ratio laudabilis, ac Christianæ charitati, mutuæque benevolentiae erat contentanea magis quam appellations prætextu abusus.

5. Paragrapho 14. proponitur aliud multoties in rebus H h h h g r a

M. C
Libert
Eccle
GIII
236

794 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
gravissimis adhibitum, nemp̄ mutua colloquia inter Sum-
mos Pontifices, & Principes, vel saltē inter egregios vi-
ros ab ipsis deputatos. Optimum etiam confilium, dum il-
lud rei gravitas exigit.

6. Paragrapho 15. aperitur alia via ad impediendas inju-
rias, quæ ex mandatorum sanctæ Sedis executione consecu-
tura essent, nimirū ad sanctam Sedem appellatio. Nam,
ut inquit S. Bernardus epist. 180. Apostolica Sedes hoc sōlet habere
principium, ut non pigrat revocare, quod à se sorte dprehenderit fraude elici-
tum, non veritate promeritum. Addit Fevretus appellationem ad
futurum generale Concilium proximè congregandum, de qua
jam satis alibi dictum est.

7. Occasione dissidii inter Bonifacium VIII. & Philip-
pum IV. conflatum est schisma; occasione schismatis edita
sunt multæ Constitutiones, decreta, & alia hujusmodi
jurisdictioni Ecclesiastice infensissima. Idcirco etiam edita est
Pragmatica Sanctio, cuius occasione inducetas esse appella-
tiones tanquam ab abusu, affirmat Autor tractatus de jurisdictione
Ecclesiastica, inter acta Cleri Gallicani inserti, & jam plures
memorati. Unde Fevretus §. 16. scribit, appellatione denun-
tiata protestationes interponi solitas in forma infractionis Canonum
aut pragmatica, invocarique Regium Consilium aut Senatum,
quorum decreto præcipiebatur; „Ut Ecclesiastici ab iis om-
„nibus cessarent, attentata revocarent, alioquin certa die
„coram Regis consilio, venirent, ut postea, partibus audi-
„tis, super iis rationabiliter provideretur.

8. En primos gradus jurisdictionis secularis Ecclesiasticam
invadentis; non tamen adeò perniciosos, si ulterius proce-
sum non fuisset, earumque rerum sola executio suspensa
fuisset, quæ per obreptionem, vel subreptionem injustè ob-
tentæ fuissent, quoisque per Superiorem ipsum Ecclesiasti-
cum de rei veritate, ac justitia certiorem factum, emenda-
tæ fuissent. Subsecutus est usus ille, de quo Fevretus §. 17.
& 18. retinendarum litterarum Apostolicarum, ne antè de-
mandarentur executioni, quām à Judicibus Regiis comper-
tum fuisset, eas nihil juribus, & libertatibus antiquis Ec-
clesiæ Gallicanæ, jurisdictioni seculari, aut Coronæ juri-
bus adversum continere. Animadversum præterea est in eos,
qui

qui litteras hujusmodi perferebant. Examen illud, quantum ad legitima jura Regis in ejus Officialibus excusandum videbatur: sed quantum ad res Ecclesiasticas, Episcoporum potius fuisse, opportunum & congruum inquirere remedium.

9. Denique ad appellations tanquam ab abusu deuentum est, quas Fevretus cæteris omnibus modis, de quibus egimus, eâ ratione præfert, quod alii usurpationes, & innovations detergent, sed non tollerent. „Nam, inquit, „Senatus-consulta eâ occasione proleta in exempla, seu „præjudicia assumi non poterant, quippe cum causæ cog-„nitione, ac partibus auditis non pronuntiata, sed plerum-„que ex officio, instantे solo Domino Procuratore genera-„li Regis, atque ad ejus querelam de usurpationibus, in „rescriptis, quæ ad ejus manus pervenerant, contentis. „Quamobrem successit denique appellatio qualificata, tan-„quam ab abusu, quæ fuit efficacior quam delegationes, & „colloquia, quam appellations ad Papam, vel ad futurum „Concilium, quam protestationes publicæ, & citationes „in forma infractionis Canonum, quam etiam examen Bul-„larum, & processus extraordinarii adversus carum latores. „Visum est haec omnia verba Fevretri esse referenda, ut in-„telligas appellations ab abusu nihil differre ab aliis appella-„tionibus, nisi quod vox illa, abusus, injuriam Ecclesiasticæ ju-„risdictioni illatam, simplicibus aliquatenus occultet. Quid enim aliud Judex ordinarius appellacionum præstat, quam ut partibus auditis, & cum cognitione causæ decernat, an aliquid sit contra leges, vel contra consuetudinem? Quid aliud facit Judex sacerdotalis in causis merè temporalibus? Ob-„tenditur quidem Judicem sacerdotalem de ipso negotio spirituali sententiam non ferre, sed tantum de abusu. Verum quid aliud est ille abusus, si Gallis credimus, nisi sententiæ ini-„quitas, idest, Canonibus, & legibus repugnantia? Jam igitur non est melior via appellacionum ab abusu, ut è con-„tra iniquior sit. Nam recursus ad Papam, appellatio ad ip-„sum melius consultum, imò appellatio ad futurum Conci-„lium testabantur, negotia esse autoritate Ecclesiasticæ de-„finienda: cùm per appellations ab abusu Laici jus, in

H h h h 2 cau-

M. C
liber Ecclesie
G III 231

796 TRACTATVS DE LIBERTATIBVS,
causis spiritualibus & Ecclesiasticis dicant, & judicata exc-
quantur.

10. Nescio an risu, an fletu digniora sint appellationum ab abusu encomia, quæ habet Fevretus §. ult. Lugere magis libet, quia Ecclesia, cum esset Domina gentium, facta est sub tributo, & à propriis filiis oppressa. „Itaque, inquit „Fevretus, si recte ad eorum institutum attendatur, qui „appellations ab abusu induxerunt, ad bonum, quod ex „eis sequitur, ad quietem Principalium potestatum, quæ „ea ratione procurata est, cum olim ob exortas de jurisdictione contentiones sèpè commoverentur, ad firmum susten- „taculum, quo Ecclesiastica, & temporalia jura sub protektione, atque autoritate Regiæ communita sunt, merito dici queat, primum earum Autorem bis terque exclar- „mare cum Archimede debuisse θυρηα θυρηα, cùm nihil ul- „trà desideretur ad ejus perfectionem, quod tanto tempo- „re, tantoque labore inquisitum fuerat, ut unusquisque in „suo jure conservaretur, & ut frequentibus usurpationibus „occurreretur. Habet enim id præcipuum appellatio ab abu- „su præ cæteris mediis alijs adhibitis, quod effectum suum „statim consequatur, sitque utilis communiter tam Eccle- „siasticis, quam Laicis, qui cā utuntur. Quam justæ sint illæ laudes, aliaque, quas refert §. 6. constat ex iis, quæ „jam dicta sunt, & constabit ex iis, quæ adhuc dicentur de „justitia illarum appellationum.

C A P U T X I.

*Rursus de tempore, quo inductæ sunt appellationes ab abusu,
& de variis illarum conditionibus: ad cap. 2. Fevreti.*

3. Robat Fevretus tribus primis paragraphis capitis 2. non ita esse antiquas appellationes ab abuso: sed adhuc recentiores sunt, quam ipse putet. Concedit ille recentes esse quantum ad formam, sed negat quantum ad vim, & effectum, quippe cum jam olim Regia potestas, Prælatorum Ecclesiasticorum abusus emendaverit. Verum præterquam quod adeò